

Telemark sau og geit
v/Jon Aslak Austjore

Trondheim, 22.09.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/9041

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Avgjørelse i klagesak – avslag på søknad om å felle jerv i kommunene Vinje og Tokke – Telemark fylke

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannen i Telemark sitt vedtak. Det er lagt avgjørende vekt på at vilkårene for å fatte vedtak om skadefelling ikke er tilstede. Klager gis ikke medhold.

Vi viser til klage 25. august 2016 fra Telemark Sau og Geit på Fylkesmannen i Telemark vedtak 19. august 2016. Klagesaken ble oversendt til direktoratet fra Fylkesmannen i Telemark i brev 2. september 2016.

Sakens bakgrunn

Fylkesmannen i Telemark har i brev 19. august 2016 avslått søknad fra Telemark sau og geit om å felle jerv i fylkene Hordaland, Rogaland og Telemark. Fylkesmannen har avslått søknaden fordi vilkårene i rovviltforskriften § 9 for å gi skadefellingstillatelse ikke er oppfylt.

Klagers anførsler

Klager mener fylkesmannens avslag ikke har lagt tilstrekkelig vekt på behovet for samordning med tilgrensende fylker/rovviltregioner, og viser til formuleringer i forvaltningsplan for rovvilt i region 1 og 2. Klager mener det er sannsynlig at et individ av jerv har gjort skade i Hordaland og Rogaland tett ved fylkesgrensa til Telemark. Fylkesmennene i begge fylker har gitt skadefellingstillatelse. Klager viser også til at rovviltnemnda i region 2 har åpnet for lisensfelling av jerv med grunnlag i grenseproblematikken mellom regionene.

Fylkesmannens vurderinger

I fylkesmannens avslag på søknad fra Telemark sau og geit vises det til rovviltforskriften § 9 og vilkårene. Fylkesmannen anser ikke disse som oppfylt. Fylkesmannen viser også til at beitesesongen går mot slutten og at det ikke er dokumenterte skader på husdyr forårsaket av jerv i det aktuelle området. Jerv er heller ikke dokumentert i det aktuelle området. Fylkesmannen tolker ikke forvaltningsplanen slik at det kan felles jerv når det foreligger skader i naboregioner. Fylkesmannen tar ikke klagen til følge og opprettholder sitt avslag av 19. august 2016.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i enhver region.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b), jf. rovviltforskriften § 9, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

(...) Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltneemnden, jf. forskriften § 8, eller Direktoratet for naturforvaltning, jf. § 13.

Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark*
- b) skadenes omfang og utvikling*
- c) potensialet for fremtidige skader*
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er 39 årlige ynglinger. Det vises til Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet på jerv er videre fordelt på 5 av 8 forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 2 er det ingen mål om årlige ynglinger av jerv.

Kunnskapsgrunnlaget

Om overvåkning av jerv og bestandssituasjonen i Norge

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Rovdata beskriver den genetiske situasjonen for jerv i Sør-Norge som utfordrende, grunnet liten utveksling av individer fra nordøst til områdene vest for Østerdalen. Utover enkelte påkjørsler og predasjon, skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Direktoratet legger til grunn at det nasjonale bestandsmålet på jerv er fordelt på ulike forvaltningsregioner, og at de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12 er ivarettatt. Dette innebærer at avgrensingen av regioner med eller uten mål om ynglinger av jerv er foretatt ut fra en samlet vurdering, og forventes å gi de beste samfunnsmessige resultater.

Miljødirektoratets vurdering

Jerv er fredet etter Lov 29. mai 1981 om jakt og fangst av vilt (viltloven) og Lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Samtidig er det slik at jerv volder skade på næringsutøvelse, husdyr- og tamreinnæring. For blant annet å forhindre skade på husdyr og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, jf. rovviltforskriften §§ 9 og 13, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt (gaupe), jf. rovviltforskriften §§ 10, 11 og 13.

Direktoratet viser til rovviltforliket i 2011, hvor det påpekes at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Områder med mål om yngling av jerv forvaltes slik at det nasjonale bestandsmålet for regionen nås og opprettholdes, mens i områder uten mål om yngling har beitedyr høyest prioritet. Region 2 har ingen mål om ynglende bestander av jerv. Dette er imidlertid ikke det samme som at det er en null-toleranse for tilstedeværelse av jerv i områder uten mål om ynglende bestander for jerv. Direktoratet viser til at enkeltindivider av jerv vil kunne bevege seg over store områder. Ved eventuelle skader på husdyr forårsaket av jerv vil det være en lav terskel for å iverksette fellingstillatelse. I dette tilfellet er det ikke registrerte skader av jerv ved søknadstidspunkt eller tidligere i beitesesongen i det aktuelle området. Direktoratet vurderer det derfor for ikke å være grunnlag for innvilgelse av skadefellingstillatelse jf. rovviltforskriften § 9.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannen i Telemark vedtak 19. august 2016, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Jan Paul Bolstad
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Fylkesmannen i Telemark Postboks 2603 3702 SKIEN